

A nagyszombati Fekete Imre receptjei a XVII. szd. végéről

SZEPESSY GÉZA

Buda visszafoglalása koru egy nagyszombati patikus érdekesebb receptjeit mutatja be a szerző. A orosz latinsággal írt kézirat a recepteken kívül sok adatot tartalmaz a korabeli családjogra és Buda visszafoglalására is. Bemutatásra azért is érdemes, mert a XVI. és XVII. századból rendkívül kevés írott gyógyszerészeti emlékünkn maradt fenn.

*

Korábbi években jegyzeteltem ki az itt ismertett kéziratot munkát, miután előzőleg megvizsgáltam a kor hátramaradt irodalmát [1], melyek talán ismertebbek voltak. Ez a munka a nagyszombati Fekete Imre kéziratosa műve (M. N. M. Lítár, a latin quartok között a 2194. sz. alatt) talán csak kevésbé ismert a gyógyászattörténeti irodalomban.

Cím lapján nagy vörös és fekete betűkkel a következőket találjuk.

„O. A. M. D. G. Elenchus recepterum notabiliorum sub pharmaco G. D. Gregori Marteni, S. L. ac R. C. T. (senatoris liberae ac regiae civitatis Tyrnaviensis) ab Anno Domini 1672 usque ad Annum 1678 Opera et Industria Eruditi Emerici Fekete collectus et in hunc libellum congestus.”

Ez az elenchus 250 lapon íródott, jóval túl a szereplő dátumon (1678), mert Buda visszafoglalására vonatkozó adatokat és igen sok más bejegyzést is találunk kifejezetten 1686-ból. Személyére vonatkozóan csak annyit áll rendelkezésünkre, amennyit ő maga leírt, tehát: a nagyszombati levéltárban Fekete Imrének [2] nyoma nem található, a bejegyzése pedig a függelékben lelhető fel, a gyógyszerek hatásáról szóló naiv latin versek között. Az egyik vers némi támpontot nyújt, melynek „Hungariae Luctus” a címe, és mely szidja a kálvinistákat, ariánusokat és lutheránusokat, állítva, hogy ők az okai az ország szerencsétlen állapotának. Bizonyos így, hogy szerzője bigott katolikus az akkori „primási fővárosban”. Genealogiai bejegyzéseiből kitűnik, hogy kilenc gyermeke volt: József, László, Ferenc, Anna, Juszína, Imre, András, József és Rozália. Ez utóbbi 1706-ban született. Kapcsolata nyilvánvaló a nagyszombati jezsuitákhoz és ez önmagában is sokat mond.

Munkája elsősorban orvosi, orvostörténeti vonatkozású. Kezdeése idomul a kor szokásaihoz és az első három lapon kérdés-felelet formájában tárgyalja az orvos fogalmát, milyen jó tulajdonsággal kell rendelkeznie, milyen ez a tudomány és hogyan kell összekeverni a gyógyszereket, hogyan készítjük a liktariumot, a cukorkát, a terjéket és mithridatiumot? Mindezt sok helyesírási hibával, gyenge

latinsággal írta, ami később csak szaporodik. Ez azonban nem jelent mást, minthogy gyenge volt latintudása, ami érthető III. Ferdinánd 1602. évi rendelete ismeretében, ami kimondta, hogy a gyógyszerészstanulók négy évig tanuljanak egy patikában. „törvényes és katolikus születésűek” és a latin nyelvben némileg jártassággal bírjanak.

A 6. lapon megkezdődik a gyógyszerek felsorolása, ami nem több azon gyógyszervek felsorolásánál, mint amiket azon a vidéken az orvosok felírtak betegek számára. Ezek közül ma már soknak a nevét sem ismerjük. Ezek a gyógyszervek dokumentálják a Kis-Alföld akkori gyógyszerismeretét. Nagyon sok gyógyszer 15—20 komponensből állt, de sokat megtalálhatunk a korabeli gyógyszerkönyvekben is, melyekhez hasonló ennek a kéziratosa a felépítése, alak formája (1. ábra).

Was ist ein Wunderget/ und
sein Trancz/ was kan er für sein
Parsen durch Mittel der Arz-
ney/ bey dem Menschen/ und des-
sen verlegen oder beschädig-
ten Körper verreich-
ten?

Antwort:

Was mein Verstand
ist ein Wunderget der
Natur Diener, oder
Knecht/ also das er wol ein De-

senfor oder Auxiliar Natur
mag genennet werden / als we-
cher das beschädigte Stüd er-
deulich zusammen bringet/ mit der
Hand abschneiden/ bröcken/ ab-
fügen/ einrichten/ und denen Zu-
fällen wehren kan/ dann die Na-
tur ist selbst der Arz in den Kör-
pern der i ehendigen/ und kan der
Wunderget ni nicht/ dann wo
die Natur von den Zufällen ge-
schwächt ist/ das er ihr zu Hilff
tennen/ mit der Arzney.

1. ábra. Hygen munka volt alapja Fekete Imre „elenchusának”, valószínűleg németből fordította latinra. (XVII. sz.)

„Aqua odorifera de Damasco (erre három rendelvény is találunk!), Pulvis encaustus, Pulvis adstrumam, Confectio Imperatoris, Conf. Liberantis, Confectio Imperatoris Pataviense, Confectio rosata, Zinziber conditum, Nucis juglandis conditi (!) Calamus aromaticus conditus, Radix cichor., pimpin., enulae condit., Cucumeres conditi; Sinapium (!) Trohisei cum museo, Troch. pectoral cum bolo, Suppositoria secca, Pilulae aloe loto (!), Decoctio pectoralis, Tragea laxat. M. Stok., Balsamus artificialis (!), Empl. de crusta panis, E. ad rupturam, Pulv. pro pueris contra epilepsiam, Aqua praestantissima pro oculis, Ungu. citri comm., Morselli laxativi D. Francisci Viennentis, Lithontripon Nicolae, Syrupus de pomis, Elect. Novi Comensis, Lavatio cereae, Empl. diapompholigos.”

Ez utóbbi gyógyszernek megadta az összetételét is, mert ezt régi, nagyon híres gyógyszernek tartották:

„Empl. diapompholigos: ol. rosat, plumbum ustum et lotum, titia praep. olibanum, nihilum alb., cera alb., succus solatri, f. secundum artem empl. non minus solidus.”

A gyógyszernevek felsorolását így folytatja:

„*Ovum philosophorum*, Globuli ad capiendum pisces (összetétele külön odaírva!) Coculai elephantis, Sem. hyoseyami.

„Empl. gratis Dei (nevezetes gyógyszer volt!) gummi arabicum, gummi galbanum, opoponax, armoniacum, bedellium, olibanum, mastix, myrrha, virida aeris, aristolochia, ol. olivarum, lithargyrum, cera, fiat sec. artem empl.” (az összetételt is odaírta)

„Theriaca Diateseron sec. D. G., melynek összetétele: theriaca opt., mithridat, optimi, pulv. gentianae, helleb. alb., tormentill, foenu graeci, baccar. lauri, meu mellis despum., f. sec. atr. Theriace Diates.”

Nyilvánvaló, hogy csak azokat a gyógyszereket írta le bővebben, melyeknek a készítése nem volt teljesen tiszta előtte. Így ezek kiugranak a felsorolásból, főleg a sok összetevőjükkel.

„*Rotulae confortantes. Syrupus longus* (valóban „longus” mert sok összetevője van!), Aqua contra flatus zedoaria, galanga, anis, foeniculum, lavendula, chamomilla, Inlapium rosarum, Aqua rosamarinii, Spir. rosmarinii.”

Mindezt a különféle betegségekre szánt sebészi, orvosi előírások és a különféle sebészi beavatkozások leírásai tarkítják. Alapjában véve a kezdeti általános rendszer itt már nem található meg, tehát semmiként sem nyomtatásra szánt írásmű, hanem valóban feljegyzések halmaza. Talán ezért különült el a többitől az a rész, mely a kis-alföldi (Pozsony-környéki!) orvosok és chirurgusok titkos „arkánimai” voltak és elsősorban csak ezen a tájon alkalmazták, mint azt írja meg is jegyzi. Más, későbbi forrásokból tudjuk, hogy ezek az „arkániumok”, amelyek speciális magyar gyógyszerek voltak használatukat tekintve átnyúlnak századunkig. Ezek a „secundum meam praescriptionem”-féle rendelések ősei.

„*Pulvis contra pleurisiim apud Ungaros*: Rp.: Zingib. albi, Macis, Galangae, Crayoph., Pimpin., Cinnam., Anisi., Zedoar., Salviae, Sem. foenic., Thuris albi, Nucis mosch., Liquir., Rutae $\bar{a}\bar{a}3$ a; Sacchari $3j\beta$; Aloes hepat. $3ij$. M. f. pulv.”

„*Pulvis contra epilepsiam D(octoris) Jordani*; *Pulvis lumbricorum Posoniensis*: Rp: Fol. persicarum, cichor, thymi, epithymi, rutae, abrotani, hyssoppi, origani, absynthii, stoechadis, centaurii, oculi chin., menthae $\bar{a}\bar{a}3\beta$, Lupinorum siccorum, nigell. nigrae, nasturicii $\bar{a}\bar{a}3ij$; Rad. filicis, costi amari, diptamni, torment, gentian., zedoar., pimpin., serpent., enulae campanae, sigili Salamonis (!), savinae $\bar{a}\bar{a}3ij$, cora C. V.

Veroni. $\bar{a}\bar{a}3ij$. Lem. zinae ad pondus omnium fa. $tj3vj$.”

„*Pulvis adstricticus optimum Posonii in usu*: Rp.: Cort. granati, balanteriorum gallar., lupulorum glandium, carabae alb., lap. hematis, bolus arm., sem. antherae mirtillor., lap. hm. acaciae Sumachi Berberor., Hypocystidis tragachanti, coralli rubei, masticis, gummi arab., sem. acetosae plantaginis, santali albi., rube & sangu. draconis.”

„*Ungu. album Posonii in usu*: Rp.: cerussa, ol. commune, sebum cervinum, aqua rosarum, albumen ovorum.”

„*Ungu. stomachale Posonii in usu. Empl. griseum Posoniense*: Rp.: Lapis calaminaris, sebum hircin., terebinth., cera citrina, cerussa, olibanum, mastix, camphora, lithargyrum, myrrha & sandaracca.”

„*Pulvis contra febrim Posoniensis*: Rp.: radix dictamni, pimpin, centaur, scordium, gentiana, cinnamomum & camphor.”

„*Theriaca communis Posoniensis*: Rp.: enula camp., rhabarb., aristol. rotunda vera, juniperus, zedoaria, angelica, aristolochia longa, scordium, hypericum, scabiosa, ruta, sabina, rha-ponticum, dictamnus, albus, dict. Craticus, tormentilla, betonica, salvia, stoechades arabici, spica romana, baccae lauri, gentiana, calamus, asarum, myrrha, bolus arm., terra sigill., radix meu phu., pimpinella, sem. apii ameos, carvum, foeniculum, carab. alb., mel, mentha, castor., corall. rubr., sand. omn., absinth., calaminth., zingib., piper alb., nigr., long., nux jugl., cort. nucis jugl., mel. despum., oxymel squillitic., ol. thereb., vinum optim. Mf. theriaca secundum artem.”

(Ötven különböző alkotórészt tartalmazott, amiből magas ára is kikövetkeztethető!)

„*Ungu. pectorale Posoniensis Medicina comitis Nicolai á Salmis contra arenam. Pilulae contra colicam Magistri Leopoldi Posoniensis*: Rp.: aloe, bryonia, helleborus nigerl, thym., Sacchar.”

„*Tinct. contra morbum gallicum Magistri Leopoldi. Confectio matricalis D. D. (domini doctoris!) Pskalloezyj*: Továbbá: Aqua heriacalis ex ejusdem officina; Pulvis ex taleolis leporum ejusdem; Pulv. contra casum ejusdem; Pulv. alexipharmacum contra pestem ejusdem; Ungu. nihili pro oculis Posonii in usu; Candelae pro fumo Posonienses; Pulv. contra calculum et arenam Magnifici Domini Stephani Illjeshazy, Comitiss Com. Trenczin. et Palatini Regni Hungariae.” A nagynevű nádor titkos szerének a receptje a következőkből állt: Rp.: Radix torment., polypodii, levistici, saxifragae; Sem. petrosel., raphani, foenic., cubebar.; Baccae lauri; Mondibulae lucii; Lapis Indiacis; Spongia sangu. hirci; Pulv. leporis combusti; Ocul. cancri; Cinnam.; Specier. lithontropontic, Sacchar. Mfpulv.” (Egyike azoknak a recepteknek, melynek összetevőit is leírta!)

„*Potio purgans Tyrnaviae in usu; Infusio Dom. Doct. Indicis; Maximum secretum in calculie*: Rp.: ocul. cancerorum, lap. Indiacus, lycis, lazuli, aquillae.”

„*Syrupus magistralis D. Domici* (!(*Pulvis cordialis Tyrnaviensis*: Rp.: margarit. orient., magist. Camenden., corall. rubri., alabastris, ocul. caneror.”

„*Aqua emetica nostra Tyrnaviensis — crosus metallorum.*”

„*Aqu. cinnamomi Tyrnaviae in usu; Iuffitus catarhakis Tyrnaviae in usu; Aqua aurea Tyrnav. in usu apud Janovich; Pilulae capitales Tyrnav. in usu apud Janovich; Pulv. pro potu febrili D. Doctoris Svoboda.*”

Ezek azok a gyógyszerek, — mint az nevükben is benne van! — melyek Pozsony és Nagyszombat környékén voltak használatosak és mint *Fekete* sokszor megjegyezte: nagyon titkosak! Ismereteim szerint — történész és nem gyógyszerész vagyok! — ezek a szerek nem találhatók meg a kor irodalmában, így azonosításra nincsen mód, talán akad kutató, aki erre képes lesz.

Az „elenchus” egy része sok kozmetikumot említ, mely lehetőséget nyújt arra, bepillantunk a XVII. sz. magyar asszonyának szépségápoló tárába. Így ezek az adatok kultúrtörténetileg is érdekesek, de ugyanakkor bemutatják azt is, hogy a kor gyógyszerészeinek ezzel is kellett foglalkozniuk. Mutatóban itt közlök néhányat:

„*Lac virginicum.* Rp.: lithargyrum + acetum + alumen.”

„*Pulvis dentifricius.* Rp.: Cornu cervi ustijj. Aluminisijj. Ossae sepiaeyjs, Carelli albiyijj.”

„*Sapo odorifera.* Rp.: flor. lavand., majorana, basilic., spicae roman., rosar. rubr., caryoh., ireos, storacis calam., saponis venet., aquae rosar., ol. spicae.”

„*Ungu. contra casum capillorum.* Rp.: bacc. junip., laudanum, absinthium, ol. commune.”

„*Ungu. ad denigrandos capillos (nucis cupressi)*: decoque e. vino et aceto + Succus salviaet.”

„*Ut ne crescant pili: calx + auripigmentum;* Rp.: Stercoris sui, distempera et c. felle bovi f. ungu. Unge locum et cadent pilisine molestia.”

„*Ut capilli fiant aurei coloris.* Capilli croci coloris. Sidens fuerit excavatus: Rp.: sem. jusquiami, opii, sem. apii., cum vino rub. fac pilulas.”

„*Smegma odoratum.* Sacculus odoriferus. Sacculus pro vestimentis. Aqua odorifera/camph., majoran, basilic, aqu. rosar.”

A mű szerzője nem hagyta ki a férfiakat sem és fogyatékoságukra bőséges „arkánumot” jegyeztet fel. Igaz, ezek eléggé furcsa rendelvények:

„*Morselli ad coitum:* Rp.: cantharides, stincus marinus.”

„*Electuarium ad coitum.* Ungu ad coitum. Rp.: ol. de pyrethro, ol. nucis mosch., ol. de euphorb., de piperibus, axung. castor., ol. castor., spir. digalang.”

„*Elect. ad coitum pro Illustr. Principe Luneburgiensi.* Ungu. ad coitum Principis Senioris in Marchia.” (Ezt nem írta le, így nem tudjuk, hogy a luneburgi heregnek milyen szer használt férfiúi erejének ösztökélésére.)

Az itt ismertetett „elenchus” nyelvészetiileg is érdekes, mert az orvosi résznél több helyen talál-

unk magyar nyelvű bejegyzéseket is. Leírja a mű 137. oldalán az „*Aranias Szallia*” (zsálya) víz készítését:

„fol. sennae, nux moseh., caryoph., flor. lavand., cubebae, zedoaria, galanga, calamus, radix pimpinellae, macis, grana paradisi & theriaca, miket az borral leöntvén, hadd állnia néhány napig, utanna destillald lé.”

„Régi sebessnek való itall, az Dagadozsról való ir & Régi Szebre(seb)való Empl. viride:” (ami ezután következik, az már a szerek latin nyelvű felsorolása.)

A 155—56. lapon a következőket találjuk:

„Egi itall, az kinek halalos Szeb vagyon, az szebet giogeitja es 14 napig minden rutsagot ki sija (szívja!), az törte contokat ki veteti.

Egi Itall, az kit attal gioknak (átböknek, megszurnak) minden Flastrom nélkül es Öklelö nekul megh giogit; ezak hogý meghis zold Flastrommal koteszék az szeb, hogý tistan allion. Unguentum az kének az keszi es Laba megh sugordott.”

„Ungumentum: az kének kezi reszkednek.”

„Hogý ha Valaki erős Purgatiot hozza uezsen (veszen)es ha az Véer hasz rea esnek töle.”

„Ortzaia ha valakinek ki Fakad.”

„Voros Flastrom, régi szebre valo. Rp.: Lapis calaminaris, Lap. pumicis, Lytharg., Cerussa, Bolus arm., Mastix, Olibanum, Myrrha, Alumen ust., Ol. ovor., Cera, Sebum hire., & Terebinthina.”

„Az kének franczus az Torkában es Saiaban (száj) vagon oblitse mercurius sublimatus vízel, teszen az jot.”

„Az kének lababan koszinei vagon es meghdagat töle. Rp.: Vegi feýr Teiet, az ké megh allott (aludt)is Szavanio; annak az szerdikiet koszed (kössed)az labara, is megh allitia az szerdiket es faldalmot. Probatust est!”

Van egy rendelvény mely után a következő jegyzet áll:

„*Electuarium pro visu oculorum*” „Ez a Recepta miraculosa, mert *Joannes IX. Papa* ezel élvén, kilencven esztendeig nem szükelkedett Ocular nélkül. En penig kilencven esztendeig nem élek Ocular(al). Archiepiscopus Strigonien-sis *Georgius Szelepezeni*” (mely bejegyzés talán a papságon keresztül szállított hír lejegyzése lehetett.)

Magyar nyelvű bejegyzést a 256. lapon találunk még, melynek a szövege a következő:

„Az möly Asszonymnak elmeie(elméje)elviz.: Rp.: Vegý utí fivet, opiunnak az magvát es tikmoný feherít; törd öszve es kösd, az fejre; megh giogul.”

„Szív nilamlasrul: Rp.: Keresd az Cziprusnak veragiat s adgyed eget(égett)borban tölez egy üvegghen; ted ki az meleggre, had alion egy hetigh; ott is mikor az szivere nilamlík, ad inna az ezepeket. Sanabit.

„Az kinek ferögh vagion az füleben: Rp.: Crispant keres, törd megh es tölez eczetöt rea avagy bort; töles az embernek az füleben; megh hal bene, ha nem tudom mi volna is.”

„Dagadas elen: az kineben hévségvagon: Rp.: Elsőben eczetet, Gletet, uti laput, Viset tem(?)hat tikmony feherit, ezeket temperald öszvé, földz megh igen jól, mericz ruhat bele, ted az dagadasra; mikor megh szarad, ismegh aztasd megh.”

„Véer allatasról: Rp.: Igen erős eczetet, ostan Alabastrom követ, tördz megh porol(porrá)uiszon uizi czigat, aztis tördz megh porol es földz megh kenyer haj alat. Kösd az sebet uele es megh alettya; ha egy keves szalmiat lezen benneis, nem art.”

„Az melly ragy szebet, tuos Labat meg akarz indítani, ha megh al, így indeez el: Rp.: Terpeninat, eget tomsot, göröggh feheret (cerussa), hors szemet, mercuriumot czinalj öszve.”

„Az melly seb rothadt belöl: Rp.: Az Isopt, szalyat es narancznak az hejat apricz egy poharba, ezekt es töts io bort rea es tomsot, galitz követ; földz erosen es annak utanna azal földz megh(fecskendezd), megh alytja az rothadast.”

„Verhasrul ualo Orvossagh: Rp.: Ket tikmony-nak az szekit es az szerecza Diot megh tördz es keuerd oszue es földz megh az tűz öt es ehonra egie megh, de ne igiek rea es meggiogul.”

„Az kinek rut szinge uagion: Az uermet(ürmöt) földz megh keczke tejben, ehonra id megh melegen es meg ion az szinged.”

„Az mely emberen töres vagon: Rp.: Vegy eget bort, sappant, ezeket tördz mind egybe egy medencében es szepen melegen kend megh vele.”

„Az kinek könyvező szeme vagon: Rp.: Az Feher temint(tömjén) tördz meg es uesd az rosa vizbe; ruhat az szemedre kösd, mikor le fekszel.”

„Ha valakit az duhoz eb megh harap: Rp.: Vegied az feczkenek ganaiat, megh kell főzni es azt megh innya adny.”

„Kő ellen ourossagh: Rp.: Vad galaubnak ueret vegied, aszald megh es ad megh innya. Ha nem hiszed, egi maruant tegy bele, el rotya.”

„Has fiasrul: Rp.: Üröm egy marokkal, Szekfuó egy marokkal, pulagkat Fodor mentha egy marokkal, Centaurum egy marokkal, ezeket metilt megh, kozd egy saczkoban, forrald megh tizta borban; vid ki, faczard megh; tegy ugy az hasra az mikipen el szenvedhető.”

„Fogh fias ellen: Rp.: Az bogacz koronak viragos combiaban(gombjában)az minemü ferögh vagon, ved ki es egi földöben egy kis tusre teven, az szadat tarcz föl egi ruhaval, buries be fejedet, had men(jen) az fust az szadban: megh gyogul, Expertum!”

Eunyi volt az „elenchus” teljes magyar nyelvű szövege, nem több ennél, de ez is csak néhány lapra szorítkozott. Mint azt már említettem, rendszert csak a mű elején találunk, a többi eléggé vegyes jegyzet, mely gyakorlatias volt a nagyszombati patikus részére (munkaeszköz!). Végezetül meg kell említeni, egy fontos részt, mely a dohányfélék

készítésével foglalkozik, amivel ugyancsak kereskedtek a kor patikusai: még pontosabban: a tubákkal. Ezzel záródik a könyv.

„Modus conficiendi Tobacam: Tabacamyiiiij, Moschum gr. iiij., Bals. Apple. gr. v. Bals. Indici. Ol. lavand., Macis, Rhodi, Caryoph. āā gutt. viij. Mf. tobaca Tyrnaviae in usu 1678.”

A többi leírás orvosi vonatkozású, „ahogyan hallotta” sorrendben való jegyzetek, melyek ki-egészítik egy patikus ismerteit.

IRODALOM

[1] *Frankovich Gergely*: „Hasznos és fölötte szükséges könyv.” Monyorókerék, 1588. *Rudolf János Dávid*: „Pharmacopea nova, in qua reposita sunt starcora et urunae... edita pro pauperibus, militantibus, etc. Lőse, 1644. Ezenkívül: *Henisch György*, *Husztly Szabó István*, *Lani György* kisebb munkái, melyek patikaszerekekkel is foglalkoztak. *Fekete* ezeket a munkákat nem ismerhette, de ő nem is akart könyvet írni. — [2] prof. *Dr. Faller Jenő* szíves közlése alapján, melyekkel segített tisztázni *Fekete Imre* okmánytári háttérét: Nagyszombatban és Pozsonyban.

G. Сенешии: *Рецепты Имре Фекете с конца XVII века*

Автор приводит наиболее интересные рецепты фармацевта из города Надьсombat во время освобождения Буда. Рукопись на плохом латинском языке содержит много данных относительно семейного права и также освобождения Буда. Наиболее интересно, что описанные средства являются характерными для области Братиславы—Надьсombat ок. 1868 г.

G. Szepessy: *The recepees of Imre Fekete of Nagyszombat at the end of the XVII century*

Some interesting recepees of a pharmacist at Nagyszombat in the age of the reoccupation of Buda are dealt with. The manuscript, written in a poor latin implies a lot of data on the reoccupation of Buda as well as on the family law of that time. The most interesting is, that the drugs administered on these recepees are representing the characteristics of the surrounding of Pozsony and Nagyszombat around 1686.

G. Szepessy: *Die Recepte von Imre FEKETE aus Nagyszombat im XVII Jahrhundert*

Dargestellt werden die interessanteren Recepte, eines, im Zeitalter der Wiedereroberung von Buda in Nagyszombat lebenden Apothekers. Das in schlechtem Latein geschriebene Manuskript viele Daten betreffs des Familienrechts und auch der Wiedereroberung von Buda. Die beschriebenen Arzneimittel weisen die Charakteristika der Gegend Pozsony—Nagyszombat um das Jahr 1686 herum auf.

* *Resumo en Esperanto*:

G. Szepessy: *La receptoj de Imre Fekete (Nagyszombat) el la fino de la 17.-a jarcento*

La aŭtoro prezentas la pli interesajn receptojn de unu farmaciisto de Nagyszombat el la epoko de la reokupo de Buda. La manuskripto verkita per malbona latineco enhavas multajn familiraĵajn indikojn kaj tiujn koncerne de la reokupo de Buda. La ĉefa kuriozo de la preskribitaj medicinaĵoj estas kelkaj karakterizaĵoj devenintaj el la regiono de Pozsony—Nagyszombat ĉirkaŭ 1686.